

Lilia TCACI
1966

Elena Barbos-Balinschi

Specialistă în domeniul biblioteconomiei și știința informării, manager, formator național, distinsă cu Medalia „Meritul Civic”.

S-a născut la 30 august 1966, în s. Găuzeni, rn. Șoldănești, în familia pedagogilor Marina și Andrei Rusu.

După absolvirea școlii medii din localitatea de baștină (1973-1983), și-a continuat studiile la Universitatea de Stat din Chișinău (1984-1988; astăzi, Universitatea de Stat din Moldova – USM), Facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie, pe care a absolvit-o cu mențiune. A urmat doctoratul la Catedra de bibliografie generală a Institutului de Cultură din Moscova (1988-1991), obținând calificarea de lector-cercetător.

Și-a dezvoltat competențele profesionale și manageriale urmând cursuri și programe de formare continuă organizate de Școala de Biblioteconomie din Moldova, Departamentul de formare continuă al USM, Centrul de formare profesională continuă al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM), IREX Moldova/Programul „Novateca”, Centrul de Tehnologii Informaționale Finanțe, precum și în cadrul unor seminare, workshopuri, conferințe susținute de experți din Republica Moldova, România, SUA, Suedia, Letonia, Lituania, Danemarca.

A beneficiat de stagii și vizite de documentare peste hotare: Programul avansat de liderism pentru bibliotecari inovatori la Centrul Mortenson pentru Programe Internaționale în domeniul Bibliotecilor (Universitatea Illinois, SUA, 2017); vizită de documentare la Institutul Confuciu din Beijing și Universitatea din Dalian (China, 2011); vizite de documentare la biblioteci și centre culturale din România (București, 2014; Galați, Brașov, Cluj Napoca, 2016), SUA (Champaign, Urbana, Chicago, 2017), Grecia (Veria, Kala baka, Xanthi, 2018).

De la absolvirea universității până în prezent, își desfășoară activitatea profesională la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” (BNC „Ion Creangă”) în calitate de metodist principal în Secția arte (1988), bibliotecar principal (1991-1992) și șef (1992-1996) al Serviciului cercetări științifice, șef al Serviciului asistență metodologică și de specialitate (1996-2001), șef al Direcției organizare colecții, informare și biblioteconomie (2001-2003), director adjunct pe domeniile resurse informaționale, cercetare și dezvoltare în biblioteconomie (2004-prezent).

În calitate de șef-direcție, apoi de director adjunct, coordonează activitatea

subdiviziunilor de specialitate ale bibliotecii responsabile de activitatea informațional bibliografică și de cercetare, dezvoltarea și organizarea colecțiilor, catalogarea surselor informaționale, asistența de specialitate, coordonarea metodologică a bibliotecilor pentru copii din republică, dezvoltarea cadrului de reglementare în domeniu, elaborarea publicațiilor de specialitate, formarea profesională continuă a personalului de bibliotecă.

Pe parcursul activității profesionale, a contribuit la realizarea unor importante acțiuni la nivel național și instituțional, care au avut ca impact dezvoltarea domeniului biblioteconomic, modernizarea serviciilor de bibliotecă și consolidarea rețelei bibliotecilor pentru copii din republică, dezvoltarea parteneriatelor profesionale.

A fost implicată, în calitate de coordonatoare și/ sau de membră a echipei de proiect, în implementarea unor proiecte și inițiative naționale realizate în parteneriat cu Fundația Soros Moldova, IREX Moldova/Programul „Novateca”, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, Fundația „Progress” România și cu alți parteneri: proiectele „Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă” (2002), „Consolidarea unei asociații puternice pentru biblioteci” (2012-2013), „Extinderea accesului bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova la tehnologii moderne și instruire” (2016-2018), „Pilotarea instrumentului de îmbunătățire a performanței BNC „Ion Creangă” (2017-2018), inițiativa „Fondul de Dezvoltare a Bibliotecii Moderne” (2016, 2018), Programul inovator „CodeLab – Învăță coding la bibliotecă” (2017-2018), Forumul Internațional „Bibliotecarii și scriitorii în sprijinul lecturii copiilor” (2018), Proiectul „Ora să ȘTIM” (2019-2020), Programul național „CODE Kids – Programează viitorul comunității tale” (2023-prezent), Programul național „Acces la Cultură” (2025) ș.a.

De asemenea, a participat la conceptualizarea și desfășurarea unor importante acțiuni de promovare a cărții, lecturii și bibliotecii: Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (1997-prezent), Campania națională de promovare a lecturii „Să citim împreună” (2012-prezent), Concursul Național de Lectură „La izvoarele înțelepciunii” (1991-prezent), campaniile naționale „Împreună facem Internetul mai bun” (2014, 2015) și „Ora de programare” (2017-prezent), evenimentul național „Biblioteca altfel e bibliotecă mea” (2018), concursurile internaționale de creație a copiilor „Călătorie în lumea poveștilor” (2019), „Pe aceeași undă” (2020), Programul național „6 valori fundamentale ale Uniunii Europene, 2023-2028” (2023-prezent) ș.a.

Coordonează activitatea științifică și editorială a BNC „Ion Creangă”. A realizat sondaje, studii, sinteze privind lectura copiilor și activitatea bibliotecilor pentru copii din republică.

Este implicată, în calitate de alcătuitor, coordonator, redactor în elaborarea publicațiilor metodice, bibliografice și promoționale editate de bibliotecă, inclusiv

buletinul metodic „Cartea. Biblioteca. Cititorul” (2002-prezent) și anuarul metodico-bibliografic „Aniversări culturale” (2003-prezent).

A contribuit la organizarea, în perioada 2004-2025, a circa 35 de întruniri științifico- practice (simpozioane, sesiuni de comunicări, conferințe, mese rotunde, ateliere), la care au luat parte specialiști în domeniul biblioteconomic din Republica Moldova, România, Statele Unite ale Americii, Suedia, Italia, Lituania, Ucraina, Kazahstan, Rusia, Azerbaidjan, Belarus.

A participat la numeroase conferințe, reuniuni profesionale organizate în țară și peste hotare, inclusiv Conferința Internațională „Crimeea-2002: Bibliotecile și asociațiile în lumea în schimbare” (Sudak, Ucraina, 2002), Conferința Federației Internaționale a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare / IFLA (Milan, Italia, 2009), Forumul Internațional „Asambleea Lecturii” (Moscova, 2019) ș.a.

În cadrul acestora a susținut peste 70 de comunicări și prezentări, abordând subiecte de actualitate pentru domeniul bibliotecilor în general și al bibliotecilor pentru copii în special (interesele și preferințele de lectură și informare ale copiilor, educația pentru lectură, cultura informației, imaginea bibliotecii în comunitate, evaluarea statistică și impactul activității bibliotecilor, proiecte și programe naționale în sprijinul lecturii copiilor, diversificarea și modernizarea serviciilor de bibliotecă cu aplicarea tehnologiilor informaționale, educația STEM în biblioteci, gestionarea colecțiilor de bibliotecă, tendințe, priorități și experiențe naționale/internaționale privind activitatea bibliotecilor și promovarea lecturii etc.).

A scris circa 90 de lucrări, articole în culegeri și în publicații seriale de specialitate.

În calitate de membră a comisiilor profesionale și a grupurilor de lucru, contribuie la dezvoltarea cadrului normativ și de reglementare în domeniul biblioteconomiei și știința informării.

A participat la elaborarea mai multor documente: „Strategia Centrului Național de Statistică al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM)” (2015), „Norme metodologice privind completarea Formularului «Cercetare statistică anuală Nr. 6-c. Activitatea bibliotecilor»” (2016, cu modificări ulterioare), „Ghid în sprijinul implementării SM ISO 16439:2018 «Informare și documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului bibliotecilor»” (2018), „Recomandări privind evidența și raportarea statistică a activității online a bibliotecilor” (2020), „Regulament privind gestionarea colecțiilor de bibliotecă” (2022).

De asemenea, la nivel instituțional, a elaborat politici, concepte, regulamente, instrucțiuni tehnologice, alte documente conform ariei de responsabilitate.

Este formatoare națională la Centrul de formare al BNC „Ion Creangă” (2016-prezent), susținând activități de instruire privind subiectele „Formare de formatori”, „Concepte de bibliotecă modernă”, „Managementul tabletelor în bibliotecile pentru

copii”, „Servicii moderne de bibliotecă”, „Concepte de marketing și promovare”, „Gestionarea colecțiilor de bibliotecă”, „Servicii de referințe”, „Deontologia profesională”, „Standardizarea activității biblioteconomice”, „Sistemul de Control Intern Managerial” ș.a.

În diverse perioade a participat ca formatoare în cadrul cursurilor, seminarelor, atelierelor pentru personalul din bibliotecile publice și școlare, organizate la Școala de Biblioteconomie din Moldova (2002-2003), Institutul de Științe ale Educației (2001-2011), Departamentul de formare continuă al USM, Centrul Național de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM, Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, precum și la centre biblioteconomice teritoriale.

Și-a adus contribuția la dezvoltarea domeniului, colaborând în cadrul structurilor profesionale: Consiliul Biblioteconomic Național (membră a Comisiei de standardizare, norme, statistici, 2014-2019; secretar responsabil, 2020-2021); Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM, membră a Comisiei de formare profesională continuă, 2005-2007; membră a Consiliului și a Biroului ABRM, președintă a Comisiei cultura informației, 2008-2016; membră a juriului la concursurile naționale „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării”, 2001-2012 și „Bibliotecarul anului”, 2021-2024), Comitetul Tehnic nr. 1 pentru standardizare „Biblioteconomie. Informare. Documentare” (1996-prezent), grupul „Impact – Inovație și practici de succes în statistica de bibliotecă” (2017-2019), Comisia republicană de atestare a personalului de specialitate din biblioteci (2017, 2019, 2020, 2023), Comisia de evaluare a bibliotecilor publice (2021-2022, 2023), Comisia de evaluare a bibliotecilor din instituțiile de învățământ (2022), Platforma consultativă permanentă în domeniul arte, industriei creative și educație artistică din cadrul Ministerului Culturii (din 2023).

Pentru performanțe deosebite în activitatea profesională și contribuții la dezvoltarea domeniului biblioteconomic, a fost apreciată cu diplome oferite de Guvernul Republicii Moldova (2014), Ministerul Culturii al Republicii Moldova (2004, 2008, 2012, 2023), Ministerul Educației al Republicii Moldova (2004, 2012, 2016), Asociația Bibliotecarilor din Moldova (2001, 2005, 2007, 2016, 2023), Secția Națională IBBY (2012, 2014, 2018, 2023), Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (2021, 2024), Fundația „Progress”, România (2020, 2023, 2024) ș.a.

A fost desemnată „Cel mai bun bibliotecar al anului 2002” în cadrul concursului național organizat de ABRM. În 2025 i s-a acordat Premiul Ministerului Culturii „Ion Madan” în domeniul biblioteconomic și bibliografic. În anul 2014 a fost distinsă cu Medalia „Meritul Civic” pentru „merite în dezvoltarea

biblioteconomiei, contribuție substanțială la propagarea cărții, constituirea, conser-
varea și valorificarea repertoriului național de publicații pentru copii și adolescenți”.

Bibliografie selectivă:

Arcadie Suceveanu: Ucenicul lui Homer : Biobibliografie / Ministerul
Culturii al Republicii Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” ;
responsabil de ediție: Eugenia Bejan ; alcătuitor: Tamara Maleru ; redactor: Lilia
Tcaci. – Chișinău : Cartier, 2023. – 495 p. – ISBN 978-9975-86-655-2.

**Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” : Carte de vizită = „Ion
Creanga” National Children’s Library** : Viziting card / alcătuitor: Lilia Tcaci. –
Chișinău : [S. n.], 2019. – 34 p.

Cartea. Biblioteca. Cititorul : buletin metodic / Biblioteca Națională pentru
Copii „Ion Creangă” ; coordonator: Lilia Tcaci. – Chișinău, 2002. – . – Anual. –
ISSN 1857-1182.

Cartea pentru copii editată în Republica Moldova 2011-2020 : (Index
cumulativ) / Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Biblioteca Națională pentru
Copii „Ion Creangă” ; responsabil de ediție: Eugenia Bejan ; alcătuitori: Sabina Do
dul, Elena Cugut ; redactori: Lilia Tcaci, Marcel Gherman. – Chișinău : Arc, 2024.
– 350 p. – ISBN 978-9975-0-0900-3.

**CodeLab: Învățã coding la bibliotecã : Ghid de implementare /
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” ; Programul Novateca ; alcătuitor:
Lilia Tcaci. – Chișinău : [S. n.], 2018. – 47 p.

Doamna din Castelul-cu-ziduri-de-carte / Biblioteca Națională pentru
Copii „Ion Creangă” ; ediție îngrijită de Eugenia Bejan, Lilia Tcaci. – Chișinău :
Prut Internațional, 2011. – 128 p. – ISBN 978-9975-69-642-5.

**IMPACT : Ghid în sprijinul implementării SM ISO 16439:2018
„Informare și documentare. Metode și proceduri pentru evaluarea impactului
bibliotecilor”** / autori: Vera Osoianu, Elena Bordian... Lilia Tcaci [et al.]. –
Chișinău : [S. n.], 2018. – 60 p. – URL: [http://bnrm.md/ files/publicatii/Ghid-
Informare-si-Documentare. Metode-siproceduri-pentru-evaluarea impactului-
bibliotecilor.pdf](http://bnrm.md/files/publicatii/Ghid-
Informare-si-Documentare. Metode-siproceduri-pentru-evaluarea impactului-
bibliotecilor.pdf) (accesat : 14.11.2025).

**Regalul cărților : Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret
(1997-2016)** / Secția Națională IBBY ; alcătuitor: Lilia Tcaci. – Chișinău : Prut
Internațional, 2016. – 144 p. – ISBN 978-9975-54-175-6.

Scriitori – laureați ai Premiului Hans Christian Andersen / Biblioteca
Națională pentru Copii „Ion Creangă” ; Secția Națională IBBY ; alcătuitori: Lilia
Tcaci, Tamara Maleru. – Chișinău : Pontos, 2004. – 91 p. – ISBN 9975-927-32-7.

**Șapte decenii de tradiție și inovație : Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă” – 70** / coordonator: Lilia Tcaci. – Chișinău : [S. n.], 2014. – 88 p.

***

Tcaci, Lilia. Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” : Scurt istoric în date cronologice (1944-2024) / Lilia Tcaci // Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” : [site]. – 2024. – URL: <https://bncreanga.md/?page=4> (accesat : 14.11.2025).

Tcaci, Lilia. Cartea și lectura în vizorul specialiștilor din Comunitatea Statelor Independente / Lilia Tcaci // Cartea. Biblioteca. Cititorul. – 2020. – Fasc. 29. – P. 98-103. – ISSN 1857 1182

Tcaci, Lilia. Cultura informațională în contextul priorităților profesionale IFLA / Lilia Tcaci // Buletinul ABRM. – 2011. – Nr 1. – P. 82-85. – ISSN 1857-1034.

Tcaci, Lilia. Evaluarea – factor esențial pentru sporirea calității și performanței bibliotecilor / Lilia Tcaci // Ghid practic pentru aplicarea Regulamentului privind evaluarea bibliotecilor publice / Tatiana Coșeri ; prefață: Lilia Tcaci ; Consiliul Biblioteconomic Național. – Chișinău : [S. n.], 2021. – P. 5-6. – ISBN 978-9975-49-478-6.

Tcaci, Lilia. List of Selected Information Literacy Resources Available in the Romanian (Română) Language in the Republic of Moldova / prepared by: Lilia Tcaci // Overview of Information Literacy Resources Worldwide / Forest Woody Horton. – 2nd edition. – Paris : UNESCO, 2014. – P. 530-540. – URL: https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/information-literacy/publications/unesco_composite_document_-_final_-_2.pdf (accesat : 14.11.2025).

Tcaci, Lilia. Orientări spre o imagine atractivă a bibliotecilor pentru copii / Lilia Tcaci // Imaginea bibliotecii publice în comunitate / Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – Chișinău : BNRM, 2009. – P. 39-46.

Tcaci, Lilia. Tehnologiile mobile în beneficiul tinerilor utilizatori / Lilia Tcaci // Cartea. Biblioteca. Cititorul. – 2016. – Fasc. 25. – P. 26-33. – ISSN 1857-1182.

***

**Балабан, Клаудия. Детская библиотека – территория развивающих возможностей / Клаудия Балабан, Лилия Ткач // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии. – 2016. – Nr 1. – P. 49-52. – ISSN 2658-4921.

**Ткач, Лилия. С умным гаджетом в руках: что мы можем предложить современным родителям / Лилия Ткач // Библиотека (Москва). – 2018. – Nr 5. – P. 53-57. – ISSN 0869-4915.

***

**Garbuz, Sofia. Lilia Tcaci (Rusu) : [fișier biografic] / Sofia Garbuz, Victor Rezmeriță // Cartea satului Găuzeni / Sofia Garbuz, Victor Rezmeriță. – Târgu Mureș : Editura Nico, 2017. – P. 292-293. – ISBN 978 606-546-053-5.

Madan, Ion. Lilia Rusu-Tcaci : [fișier biografic] / Ion Madan // Biblioteconomia și bibliografia Moldovei : profesori și discipoli / autor-alcătuitor: Ion Madan. – Chișinău : USM, 2000. – P. 95.

Premii și aplauze oameni lor de artă, ale căror creații au marcat cultura anului 2024 : [cu referire la Lilia Tcaci, laureată a Premiului Ion Madan în domeniul biblioteconomic și bibliografic] // Ministerul Culturii al Republicii Moldova : [site]. – 2025. – 16 ian. – URL: [https:// mc.gov.md/ro/content/premii si-aplauze-oamenilor-de-arta-ale-caror-creatii-au-marcat cultura-anului-2024](https://mc.gov.md/ro/content/premii-si-aplauze-oamenilor-de-arta-ale-caror-creatii-au-marcat-cultura-anului-2024) (accesat : 14.11.2025).

Președintele Nicolae Timofti a acordat distincții de stat unui grup de cetățeni : [cu referire la Lilia Tcaci, decorată cu Medalia „Meritul Civic”] // Președinția Republicii Moldova : [site]. – 2015. – 2 apr. – URL: [http:// www.presedinte.md/rom/presa/ presedintele-nicolae-timofti-a acordat-distinctii-de-stat-unui grup-de-cetateni-41834](http://www.presedinte.md/rom/presa/presedintele-nicolae-timofti-a-acordat-distinctii-de-stat-unui-grup-de-cetateni-41834) (accesat : 14.11.2025).